

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 Oslo

E-post: postmottak@fin.dep.no

Vår ref: Fs2513/jsa
Deres ref: 22/5627
Oslo, 24.02.2025

Høringssvar – NOU 2024: 21 Trygge og enkle betalinger for alle

Regnskap Norge viser til Finansdepartementets høringsbrev av 18.11.2024 vedrørende Betalingsutvalgets utredning *Trygge og enkle betalinger for alle* i NOU 2024:21.

Saken er behandlet av vårt fagutvalg.

1. Innledning

Betalingsutvalget gir i sin utredning anbefalinger blant annet knyttet til finansiell inkludering, beredskap og personvern. I tillegg peker de på utfordringer og muligheter for betalingssystemet lenger frem i tid, samt anbefaling om å starte arbeidet med nødvendige regelverksendringer for å legge til rette for en eventuell innføring av digitale sentralbankpenger.

Utvalget viser i rapporten til at de fleste betalinger i dag skjer digitalt, og at trygge og enkle betalinger derfor først og fremst sikres gjennom å forbedre systemene for digitale betalinger. Samtidig må personvernet og beredskapen hensyntas. Utvalget peker på at kontanter har noen egenskaper og funksjoner som digitale penger ikke har, og derfor fremdeles har en viktig rolle i å sikre trygge og enkle betalinger for alle.

Fra 1.oktober ble retten til bruk av kontanter i samfunnet styrket ved endringer i finansavtaleloven § 2-1. Utvalget uttaler med bakgrunn i dette at forbrukernes rett til å betale med kontanter er tilstrekkelig sikret i regelverket. Samtidig pekes det på at kontanthåndtering innebærer en kostnad for næringsdrivende som kan gi insentiver til å tilpasse seg for ikke å falle inn under regelverket. En plikt til å motta kontant betaling kan også ha utilsiktede effekter på konkurranse og innovasjon. Videre kan behovet for kontanter endres i fremtiden. Dersom det utvikles betalingsløsninger som ivaretar kontantenes nåværende rolle, bør dette ha betydning

for retten til å betale med kontanter. I sum mener utvalget derfor at loven må evalueres når det har gått noe tid.

Utvalget peker også på at muligheten til å betale med kontanter fordrer at forbrukere har en reell mulighet til å få tak i kontanter, og at næringsdrivende kan få tak i veksler og gjøre innskudd av kontantomsetning.

2. Regnskap Norges vurderinger

Regnskap Norge støtter hovedpunktene i Betalingsutvalgets utredning. Vi mener innsatsen med full tyngde må rettes mot enda sikrere digitale betalingsløsninger, slik Betalingsutvalget trekker frem i sin utredning.

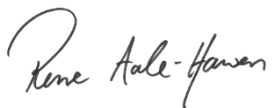
Regnskap Norge har over lengre tid tatt til orde for at det bør være fritt opp til den næringsdrivende om denne vil ta imot kontantoppgjør i form av mynter og sedler, eller via bank. Vi viser til at kontantbetalingen i omfang kun utgjør 1,4 % av daglige transaksjoner i Norge. Forenklingspotensialet for virksomhetene ved å kunne velge bort kontanter er derfor betydelig.

Vi erkjenner hensynet til finansiell inkludering, ved at det må ligge en viss aksept for at enkelte ikke er fortrolige med digitale betalingsløsninger. Vi står i utgangspunktet fast ved vårt syn om at de næringsdrivende bør ha frihet til å kunne velge bort å ta imot kontanter, men at typiske nødvendighetsvarer/-tjenester således holdes utenom. I regelverket bør det derfor åpnes opp for kontantfri handel på de fleste tjenester, men hvor blant annet apotek og dagligvarehandelen holdes utenom.

Et viktig moment er kontantenes muliggjøring av økonomisk kriminalitet. Skatteunndragelse og svart arbeid koster det norske samfunnet over 100 milliarder kroner årlig ifølge tall fra Skatteetaten. I tillegg kommer hvitvasking, korrupsjon, svindel og bedrageri. Kontanter er et av virkemidlene som brukes, nettopp fordi det ikke er sporbart. Etter hvitvaskingsloven § 5 kan forhandlere av gjenstander ikke motta vederlag i kontanter på 40 000 kroner eller mer. Etter skatteloven og merverdiavgiftsloven gis det ikke fradrag for kostnader betalt i kontanter med mindre betalingen samlet sett utgjør mindre enn 10 000 kroner. Vi mener begge disse beløpstersklene er modne for betydelige nedjusteringer. Vi foreslår at det etter begge regelsett settes et øvre beløpstak på kr 5 000.

Regnskap Norge kan være enige i at kontanter har en viss funksjon i beredskapsøyemed. I Norge og i Norden generelt ligger man imidlertid så langt framme med utviklingen og absorberingen av digitale betalingsløsninger i befolkningen, at betydningen av kontanter er blitt helt ubetydelig. Skal man bidra til at befolkningen i Norge er rustet og reelt forberedt i en beredskapssituasjon, må det derfor søkes å finne andre og mer fremtidsrettede alternativer til kontanter.

Med vennlig hilsen,
Regnskap Norge

Rune Aale-Hansen
Adm. dir.

Jørgen Strøm-Andresen
Advokat